Vedelkütuse erimärgistamise seaduse muutmise seaduse eelnõu seletuskirja lisa 2

Kooskõlastamise tabel

Justiits- ja Digiministeerium	
Ettepanek	**Arvestamine /mittearvestamine**
1. Eelnõu § 1 punkt 8 – soovitakse VKEMS § 6^2 lõikes 2 ja § 6^5 lõikes 2 asendada arv „3200“ arvuga „32 000“. Tegemist on vastutuse sätetes juriidilise isiku karistusmäära tõstmisega. Kui vaadata kavandatavat karistusmäära, siis peame seda küsitavaks. Ka jääb arusaamatuks, miks ei muudeta seaduse § 6^3 juriidilise isiku karistusmäära, mis on samuti vaid 3200 eurot. Füüsilise isiku karistusmäär §-des 62 ja 6^5 on kuni 300 trahviühikut ehk 2400 eurot (8x300). Karistusseadustiku (KarS) üldosa § 47 kohaselt ongi maksimaalne võimalus füüsilise isiku osas kuni 300 trahviühikut ehk 2400 eurot (8x300). Seega on kehtivates sätetes rakendatud kõrgeimat võimalust. Juriidilise isiku karistus on aga kuni 3200 eurot ehk füüsilise isiku karistusmäärast vaid 800 eurot rohkem. Kui vaadata KarS § 47 lõiget 2, siis selle kohaselt on võimalik juriidilist isikut karistada kuni 400 000 euro suuruse rahatrahviga. Ehk VKEMS §-des 6^2 , 6^3 ning 6^5 lõikes 2 ettenähtud juriidilise isiku karistusmäär jääb lubatud maksimaalmäärast 125 korda madalamaks, samas, kui füüsilise isiku karistusmäär on maksimaalsega võrdne. Seega on füüsilise isiku karistusmäär maksimaalne, juriidilise isiku määr jääb aga sellest väga kaugele. Tegemist on selge ebaproportsionaalsusega. KarS võeti vastu 2001. aastal ning see jõustus 2002. aasta 1. septembril. KarS §-ga 47 nähti ette piirid, millest eriseadustes väärteo sanktsioonimäärade kavandamisel tuleb lähtuda. KarS § 47 lõikes 2 sätestati, et juriidilisele isikule väärteo eest määratav rahatrahv võib olla vahemikus 500 – 500 000 krooni (32 – 32 000 eurot).	**Osaliselt arvestatud.** Muudetud VKEMS eelnõus on paragrahvi 6^2 lõikes 2, § 6^3 lõikes 2 ja § 6^5 asendatud juriidilistele isikutele kehtestatud maksimaalse karistusmäär 3200 eurolt 50 000 euroni. 2021. a esitas Rahandusministeerium eelnõude infosüsteemi alkoholiseaduse, maksukorralduse seaduse, tolliseaduse, tubakaseaduse, vedelkütuse erimärgistamise seaduse ja vedelkütuse seaduse muutmise seaduse eelnõu väljatöötamise kavatsuse kooskõlastamisele[1]. Väljatöötamise kavatsus käsitles juriidiliste isikute trahvimäärade ühtlustamist eriseadustes. VTKs tõdeti, et iseloomult sarnase reguleerimisalaga ning sarnase valdkonna mitmetes eriseadustes (AS, MKS, TS, TubS, VKEMS või VKS) ei oleks põhjendamatuid erinevusi sanktsioonimäärades on muutmisettepanekud koondatud ühte VTKsse, mille kooskõlastamisele pidi järgnema ühe eelnõu väljatöötamine. Kahjuks eelnõu väljatöötamiseni ei jõutud. Küll nägi VTK ette VKEMS juriidiliste isikute trahvimäära tõstmist erimärgistatud vedelkütuse ebaseaduslik kasutamise ja ebaseadusliku müügi puhul 50 000 euroni. Toetudes VTKs välja toodud analüüsile tõstame VKEMS juriidilistele isikutele ette nähtud trahvimäärad 50 000 euroni. Täiendavad selgitused seletuskirjas.

[1] https://eelnoud.valitsus.ee/main#TqFobrza

VKEMS-i lisati vastutuse sätted (§-d 6^2 ja 6^3) 2002. aastal. Paragrahvides ettenähtud karistusmäär juriidilisele isikule oli kuni 50 000 krooni ehk ümardatult 3200 eurot (see ümardus tehti 2010. aastal euro kasutusele võtmise seaduse §-ga 2101). Viiskümmend tuhat krooni oli KarS §-ga 47 lubatud maksimaalmäär, proportsioonis füüsilise isiku maksimaalse karistusega. Aastal 2007 tõsteti juriidilise isiku maksimaalne rahatrahvi määr KarS-is 500 000 kroonini (32 000 euroni) ning 2015. a KarS-i revisjoni tulemusena trahvimäär 400 000 euroni. Valdkonnaseaduste karistusmäärade muutmisvajaduse analüüsimine on iga ministeeriumi ülesanne. Arvukatest eriseadustest, mille väljatöötamine ja vastuvõtmine on jäänud 2000. aastate esimesse poolde, samasse aega KarS-i eelnõu koostamisega, võib leida, et juriidilise isiku rahatrahvi määraks valiti valdavalt maksimaalne määr. 2002. a KarS-i järgi oli see 50 000 krooni (3200 eurot). Sama määr kehtib paljudes eriseadustes tänaseni. Ka VKEMS on üks sellistest eriseadustest, kus trahvimäärasid ei ole tõstetud aastaid ning uued väärteokoosseisudki on varustatud seniste koosseisude eeskujul suhteliselt madala trahvimääraga. On väga küsitav, kas juriidilise isiku puhul täidab mõnetuhande euro suurune rahatrahv karistusõiguslikku eesmärki ja mõjutab juriidilist isikut seaduse nõuete rikkumisest hoiduma. Meie arvates on kütusevaldkond üks selliseid, kus liiguvad suured summad, kasumid ning kohustuste tahtlik täitmata jätmine ei tohiks anda õigusrikkujale konkurentsieelist. Karistus peab selle võimaliku eelise kõrvaldama. Sanktsiooni ülemmäär seaduses peab võimaldama määrata juriidilisele isikule rahatrahvi, mis karistusena täidaks nii üld- kui ka eripreventiivset eesmärki. Arvestama peab ka füüsilise isiku trahviühiku tõstmisega KarS-is, millega füüsilisele isikule määratava rahatrahvi ülemmäär on praegu 2400 eurot. Kui juriidilisele isikule sama teo eest määratava rahatrahvi ülemmäär on 3200 eurot või mõned tuhanded eurod kõrgem, siis sellisel	

kujul ei ole juriidilise isiku karistusel preventiivset toimet, samuti on füüsilise ja juriidilise isiku karistused omavahel ebaproportsionaalsed. Ülaltoodud näidetest ja selgitustest tulenevalt on selge, et VKEMS-is sätestatud väärteotrahvide tervikuna ajakohastamine on oluline teema, millega tuleb tegeleda. On tervitatav, et §-de 6^2 ning 6^5 karistusmäära on kavas korrigeerida, kuid meie arvates tuleb seda määra muuta oluliselt kõrgemaks kui hetkel väljapakutud kuni 32 000 eurot. See määr jääb 2007. aastasse.	
2. Märgime, et tegelikult peab menetluse säte (§ 6^4) paiknema eriseadustes siiski vastutuse sätete lõpus, mitte ei jää nende vahele nagu VKEMS-is praegu on. Palume vaadata näiteks vedelkütuse seadust (§ 35) või vedelkütusevaru seadust (§ 22). Ka nendes eriseadustes vajab juriidilise isiku karistusmäär korrigeerimist. Palume teavet, millal on kavas nendes seadustes muudatused teha.	**Ei ole arvestatud**. Väärteo menetluse sätted ei paikne küll väljakujunenud järjekorras, kui õigusloome ökonoomiast lähtudes ei pea vajalikus mitme lisamuudatuse eelnõusse toomist, kuna sätete rakendamisväärtus sellest ei muutuks. Teisalt ei oleks sellisel juhul VKEMSi §-s 6^4 paljude aastate jooksul tehtud muudatused sama hästi jälgitavad. Vedelkütuse seadus ja vedelkütusevaru seadus ei kuulu Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi valitsemisalasse. Meile teadaolevalt kavandab Rahandusministeerium jätkata karistusmäärude ülevaatamisega järgmisel aastal.
3. VKEMS § 6 lõike 1 kohaselt võib välisriigis registreeritud sõiduki, mille kütusesüsteemis on avastatud erimärgistatud kütus, Eestist välja lubada pärast nimetatud rikkumisega seotud asjaolude selgitamist ja selle rikkumise eest määratud rahatrahvi maksmist. Palume teavet, kas seda sätet on reaalselt ka kohaldatud. Sama küsimus on ka § 6 lõike 2 osas. See säte näeb ette, et juhul, kui välisriigis registreeritud sõiduki juht on lahkunud Eestist enne § 6 lõikes 1 nimetatud rikkumise eest temale määratud rahatrahvi maksmist, lubatakse tal pöörduda Eestisse vaid tingimusel, et see rahatrahv on makstud.	**Edastame teabe esimesel võimalusel.**
4. Soovitame seletuskirja mõju osa täiendada riskide käsitlusega, kuna riskide selgem hindamine aitaks parandada analüüsi tasakaalustatust ja tagada parema vastavuse	**Arvestatud.**

hea õigusloome ja normitehnika eeskirja nõuetele. Samuti soovitame sisukokkuvõttes esitada lahendusettepanekutega kaasnev mõju lisaks halduskoormusele ning täpsustada väidet ettevõtjate halduskoormuse muutuse kohta, selgitades lühidalt, millest tuleneb hinnang, et halduskoormus ei muutu.	
5. Palume arvestada ka käesoleva kirja lisas esitatud seletuskirja failis jäljega tehtud normitehniliste märkustega ning märkustega eelnõu mõju kohta.	**Arvestatud.**